

**Skupština Crne Gore
Parlamentarni institut
Istraživački centar**

Kratka informacija:

Načini finansijskog stimulisanja porodica u Hrvatskoj i Srbiji

Podgorica, oktobar 2018. godine

Broj: 11/2018

Klas. br: 00-52-4/18-72

Datum: oktobar 2018. godine

Pripremio: Goran Blagojević, saradnik u Istraživačkom centru

Ova kratka informacija predstavlja dopunu istraživačkih radova „*Finansijska podrška porodici sa djecom – zakonska rješenja u Hrvatskoj i Srbiji*“ (klas. br: 00-52/15-27) i „*Finansijska podrška djeci i porodicama*“ (klas. br: 00-52-4/17-16) u dijelu koji se odnosi na Hrvatsku i Srbiju.

**Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore.*

*** Svi pojmovi upotrijebljeni u istraživačkom radu u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.*

Sadržaj

Hrvatska	4
Dječiji dodatak.....	4
Garantovana minimalna naknada za samce i domaćinstva	7
Ostale naknade	8
Fondacija „Hrvatska za djecu“	8
Srbija	9
Roditeljski dodatak.....	10
Dječiji dodatak.....	11
Izvori informacija	14

Hrvatska

U Hrvatskoj, pored dječijeg dodatka, čiji su korisnici, način utvrđivanja i isplate utvrđeni Zakonom o dječijem dodatku¹, postoje i druge naknade, uključujući minimalnu garantovanu naknadu za samce i domaćinstva, kao i naknade u vezi sa obrazovanjem, naknade za roditelje njegovatelje, te pomoć koju pruža fondacija „Hrvatska za djecu“.

Dječiji dodatak

Zakonom o dječijem dodatku u Hrvatskoj je previđeno pravo na novčano primanje koje koristi roditelj ili drugo lice radi podrške izdržavanju i odgajanju djece. Pravo na dječiji dodatak stiće se i ostvaruje u zavisnosti od visine ukupnog prihoda članova domaćinstva korisnika, kao i ostalih uslova koju su predviđeni Zakonom.²

Dječiji dodatak predstavlja lično pravo korisnika koje se ne može prenositi na drugo lice. Takođe, dječiji dodatak ne može biti predmet izvršenja ili obezbjeđenja, izuzev u skladu sa sudskom odlukom u cilju izdržavanja u korist djeteta za koje se ostvaruje taj dodatak. Sredstva za finansiranje dječijih dodataka obezbjeđuju se iz državnog budžeta, dok je Hrvatski zavod za penzijsko osiguranje nadležan za rješavanje pitanja u vezi sa dječijim dodatkom.

U Hrvatskoj, pravo na dječiji dodatak može ostvariti roditelj, usvojitelj, staratelj, očuh, maćeha, baba, djed i lice kojem je na osnovu rješenja nadležnog tijela za poslove socijalne zaštite dijete povjereno na čuvanje i odgoj za svu djecu koju izdržava. Osim toga, korisnik dodatka može biti i punoljetno dijete bez oba roditelja koje je na redovnom školovanju.³

Dječiji dodatak pripada svoj djeci koju korisnik izdržava, i to:

- za sopstvenu djecu, usvojenu djecu ili pastorčad;
- za izdržavane unuke; i
- drugu djecu bez roditelja.

Dječiji dodatak pripada do navršene 15. godine života djeteta, odnosno do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 15 godina života. Izuzetno, pravo na dječiji dodatak, do završetka osnovnog školovanja, ostvaruje i dijete koje je navršilo 15 godina života i pohađa osnovnu školu, ukoliko je razlog pohađanja osnovne škole nakon 15. godine života kasniji upis u prvi razred osnovne škole ili gubitak razreda iz zdravstvenih razloga, odnosno duže bolesti.

Pravo na dječiji dodatak takođe ima dijete koje se nalazi na redovnom školovanju u srednjoj školi do završetka toga školovanja, a najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 19 godina života. Izuzetno, za dijete koje pohađa srednju školu u kojoj

¹ Zakon o doplatku za djecu, *Narodne novine* 94/01, 138/06, 107, 07, 37/08, 61/11, 112/12, 82/15 i 58/18 <https://www.zakon.hr/z/475/zakon-o-doplatku-za-djecu> (pristupljeno 15.10.2018).

² Za ostvarivanje prava na dječiji dodatak, vanbračna zajednica izjednačava se sa bračnom zajednicom.

³ Korisnik može biti hrvatski državljanin koji ima neprekidno prebivalište u Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva, stranac koji ima odobreni stalni boravak u Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i stranac koji ima odobren azil, odnosno stranac kojem je odobrena supsidijarna zaštita, kao i članovi njihove porodice u skladu sa propisima o azilu.

srednjoškolsko obrazovanje traje pet godina, dječiji dodatak pripada do završetka redovnog školovanja u srednjoj školi, a najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 20 godina života. Takođe, djetetu sa oštećenjem zdravlja pripada dodatak, prema propisima iz oblasti socijalne zaštite, i nakon navršene životne dobi do završetka redovnog školovanja u srednjim školama, a najduže do 21. godine života.

Osim toga, pravo na dodatak pripada djetetu i za vrijeme dok je dijete zbog bolesti spriječeno da redovno pohađa školu. Za dijete sa težim ili teškim invaliditetom nastalim prije osamnaeste godine života ili za vrijeme redovnog školovanja, utvrđenim prema posebnim propisima, isplaćuje se dječiji dodatak od dana podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na dječiji dodatak sve dok taj invaliditet postoji.

Dječiji dodatak ne pripada za vrijeme dok je djetetu na teret sredstava iz državnog budžeta, odnosno budžeta lokalne i regionalne samouprave obezbijeđen stalan smještaj u ustanovi. Takođe, dodatak ne pripada za vrijeme dok se dijete nalazi na školovanju u inostranstvu osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Evropske unije o koordinaciji sistema socijalne zaštite nije drukčije određeno. Stupanjem djeteta u brak, prestaje pravo na dodatak za to dijete.

Pravo na dječiji dodatak stiče korisnik pod uslovom:

- da mu ukupni prihod ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu domaćinstva mjesečno ne prelazi 70% budžetske osnovice; i
- da živi u domaćinstvu sa djetetom.

Visina dječijeg dodatka utvrđuje se na sljedeći način:

- ukoliko ukupni prihod po članu domaćinstva korisnika mjesečno ne prelazi 16,33% budžetske osnovice, korisniku pripada dodatak u visini od 9% budžetske osnovice, po djetetu.
- ukoliko ukupni prihod po članu domaćinstva korisnika mjesečno iznosi između 16,34 i 33,66% budžetske osnovice, korisniku pripada dodatak u visini od 7,5% budžetske osnovice, po djetetu.
- ukoliko ukupni prihod po članu domaćinstva korisnika mjesečno iznosi između 33,67 i 70% budžetske osnovice, korisniku pripada dodatak u visini od 6% budžetske osnovice, po djetetu.

Pravo na dječiji dodatak ostvaruje se od dana podnošenja zahtjeva, ako su ispunjeni svi propisani uslovi za sticanje tog prava, odnosno od dana rođenja djeteta, ukoliko je zahtjev predat u roku od mjesec dana od dana rođenja djeteta.

Osim toga, korisniku uz utvrđeni iznos dječijeg dodatka u pripada i dodatak u iznosu po 67,36 eura (500 HRK – hrvatskih kuna)⁴ za treće i četvrto dijete. Ukupni prihod domaćinstva predstavlja zbir oporezivih prihoda prema propisima o porezu na prihode i

⁴ Za konvertovanje nacionalnih valuta u euro korišćen je konverter *Oanda*, unos na URL: <http://www.oanda.com/currency/converter> (pristupljeno 15.10.2018).

drugih primanja⁵ koje ostvare korisnik i članovi njegovog domaćinstva. Pod ukupnim prihodom članova domaćinstva podrazumijevaju se prihod svih članova domaćinstva i druga primanja svih članova domaćinstva, umanjeni za iznos obaveznih doprinosa iz primitka, poreza i prireza prema posebnim propisima. Kod određivanja prava na dječiji dodatak i visine dodatka primjenom budžetske osnovice ukupan prihod ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini dijeli se na sve članove domaćinstva.

Za dijete bez oba roditelja ili ako su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta ili potpuno i trajno nesposobna za samostalan život i rad ili im je oduzeta poslovna sposobnost i za dijete s oštećenjem zdravlja prema posebnim propisima, iznos dodatka uvećava se za 25%.

Za dijete bez jednog roditelja ili za dijete čiji je jedan roditelj nepoznat ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili mu je oduzeta poslovna sposobnost, iznos dječijeg dodatka uvećava se za 15%. Za dijete sa težim ili teškim invaliditetom prema propisima u oblasti socijalne zaštite, dječiji dodatak određuje se u iznosu od 25% od budžetske osnovice, nezavisno od ukupnih prihoda po članu domaćinstva mjesečno.

Kako je navedeno, korisniku uz utvrđeni iznos dječijeg dodatka pripada i dodatak u iznosu po 67,36 eura (500 HRK) za treće i četvrto dijete. To znači da se uz određeni ukupni iznos dodatka utvrđen rješenjem korisniku dodaje 67,36 eura ako koristi dodatka za troje djece, odnosno 134,72 (1.000 HRK) mjesečno ako koristi dodatak za troje i više djece.

Budžetska osnovica za 2018. godinu iznosila je 448,07 eura (3.326,00 HRK), dok je limit prihoda (70% od budžetske osnovice) iznosio 313,65 eura (2.328,20 HRK).

Grupe prihoda:

- prva - ako prosječni mjesečni prihod po članu domaćinstva ne prelazi 16,33% budžetske osnovice (73,17 eura, odnosno 543,14 HRK)
- druga - ako prosječni mjesečni prihod po članu domaćinstva prelazi 16,33% (73,17 eura), a ne prelazi 33,66% (150,82 eura, odnosno 1.119,53 HRK) budžetske osnovice i
- treća - ako prosječni mjesečni prihod po članu domaćinstva prelazi 33,66% (150,82 eura), a ne prelazi 70% (313,65 eura, odnosno 1.663 HRK) budžetske osnovice.

U skladu s grupama prihoda određeni su iznosi dječijeg dodatka i to:

- ako ukupni prihod po članu domaćinstva korisnika mjesečno ne prelazi 73,17 eura, dodatak se određuje u iznosu od 40,33 eura (299,34 HRK);
- ako ukupni prihod po članu domaćinstva korisnika mjesečno prelazi 73,17 eura, a ne prelazi 150,82 eura, dodatak se određuje u iznosu od 33,60 eura (249,45 HRK);

⁵ Drugim primanjima, u smislu Zakona, smatraju se: penzije ostvarene u zemlji i inostranstvu, zarade ostvarene kod poslodavca za rad u inostranstvu, naknade za njegu i brigu o djetetu, naknade za vrijeme privremene spriječenosti za rad, naknade za nezaposlenost, naknade za profesionalnu rehabilitaciju.

- ako ukupni prihod po članu domaćinstva korisnika mjesečno prelazi 150,82 eura, a ne prelazi 313,65 eura, dodatak se određuje u iznosu od 26,88 eura (199,56 HRK);
- za dijete bez oba roditelja ili za dijete čija su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposobni za samostalan život i rad ili ako im je oduzeta poslovna sposobnost, pripadajući iznos dodatka, određen prema utvrđenom limitu, povećava se za 25% (50,41 eura - 374,18 HRK, 42 eura - 311,81 HRK ili 33,60 eura - 249,45 HRK);
- za dijete s oštećenjem zdravlja, korisniku pripada dječiji dodatak u 25% većem iznosu od pripadajućeg iznosa dodatka (50,41 eura, 412 eura ili 33,60 eura);
- za dijete bez jednog roditelja ili za dijete čiji je jedan roditelj nepoznat ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili ako mu je oduzeta poslovna sposobnost, pripadajući iznos dodatka, određen prema utvrđenom limitu, povećava se za 15% (46,37 eura - 344,24 HRK, 38,65 eura - 286,87 HRK ili 30,92 eura - 229,49 HRK);
- za korisnike koji pravo ostvaruju prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz „Domovinskog rata“ i članova njihovih porodica, iznos dodatka je 50,41 eura;
- za korisnike koji ostvaruju pravo prema članu 22 Zakona o doplatku za djecu (za djecu s težim ili teškim invaliditetom) iznos dodatka je 112,02 eura (831,50 HRK).⁶

Zakon o naknadama za porodiljsko i roditeljsko odsustvo predviđe pravo na jednokratnu pomoć koja iznosi 70% budžetske osnovice, odnosno 313,65 eura (2.328,20 HRK). Korisnik sa usvojenim djetetom, takođe, ima pravo na finansijsku pomoć u slučaju da ista finansijska pomoć nije prethodno isplaćena drugom korisniku.⁷

Garantovana minimalna naknada za samce i domaćinstva

Zakonom o socijalnoj zaštiti su definisana prava (naknade i usluge), korisnici koji imaju ova prava, kao i uslovi potrebni za njihovu implementaciju. U skladu sa Zakonom, jedno od prava je garantovanje minimalne naknade. Garantovana minimalna naknada predstavlja iznos novca potreban za zadovoljenje osnovnih potreba samca ili domaćinstva koji nemaju sredstva neophodna za ostvarivanje navedenih potreba.⁸

Osnovicu utvrđuje Vlada Republike Hrvatske i ona iznosi 107,77 eura (800 HRK). Iznos garantovane minimalne naknade određuje se u procentima osnovice:

- za radno sposobnog samca u iznosu od 100% osnovice, odnosno 107,77 eura, a za radno nesposobnog samca u iznosu od 115% osnovice, odnosno 123,94 eura (920 HRK);
- iznos minimalne naknade za domaćinstvo utvrđuje se u iznosu koji predstavlja zbroj udjela za svakog člana domaćinstva, s tim da udjeli članova domaćinstva iznose: za samohranog roditelja 100% osnovice, tj. 107,77 eura; za odraslog člana

⁶ Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Doplatka za djecu: Cenzusi i svote doplatka <http://www.mirovinsko.hr/default.aspx?id=100> (pristupljeno 15.10.2018).

⁷ ECPRD upitnik br. 3375. *Financial benefits (allowance) for mothers and children*. 28. mart 2017.

⁸ Na garantovanu minimalnu naknadu odnose se članovi 24-40 Zakona o socijalnoj zaštiti. Zakon o socijalnoj skrbi, *Narodne novine br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17*, <https://www.zakon.hr/z/222/Zakon-o-socijalnoj-skrbi> (pristupljeno 15.10.2018).

domaćinstva 60% osnovice - 64,66 eura (480 HRK); za dijete ispod 18 godina starosti 40% osnovice, odnosno 43,11 eura (320 HRK);

- za dijete samohranog roditelja, odnosno dijete u porodici sa jednim roditeljem 55% osnovice, tj. 59,27 eura (440 HRK).

Ostale naknade

Zakonom o socijalnoj zaštiti propisane su i naknade koje se odnose na obrazovanje i to naknada za redovno studiranje⁹, naknada za troškove smještaja u studentskom domu¹⁰, kao i naknada za troškove prevoza¹¹.

Pored toga, Zakon reguliše status roditelja njegovatelja, pri čemu pravo na takav status priznaje jednom od roditelja djeteta s teškoćama u razvoju ili lica s invaliditetom koje ispunjava jedan od sljedećih uslova:

- dijete je potpuno zavisno od pomoći i njezi druge osobe jer mu je zbog održavanja života potrebno pružanje specifične njege izvođenjem medicinsko-tehničkih zahvata za koju je prema preporuci ljekara roditelj osposobljen
- dijete je u potpunosti nepokretno i uz pomoć ortopedskih pomagala
- ima više vrsta teških oštećenja (tjelesnih, mentalnih, intelektualnih ili čulnih), zbog kojih je potpuno zavisno od pomoći i njezi druge osobe pri zadovoljavanju osnovnih životnih potreba.

Ako u porodici ima dvoje ili više djece s teškoćama u razvoju, odnosno lica s invaliditetom, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja.

Roditelju se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja¹² kada dijete s teškoćama u razvoju, odnosno lice s invaliditetom boravi manje od četiri sata dnevno u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, domu socijalne zaštite ili kod drugog pružaoca usluga boravka. Izuzetno, roditelju se priznaje pravo na status roditelja njegovatelja kada dijete s teškoćama u razvoju, odnosno osoba s invaliditetom u predškolskoj, obrazovnoj ili zdravstvenoj ustanovi, domu socijalne zaštite, centru za pružanje usluga u zajednici ili kod drugog pružaoca usluge boravka boravi četiri i više sati dnevno ako mu roditelj tokom boravka pruža usluge pomoći i njege. Ako u porodici postoji dvoje ili više djece sa smetnjama u razvoju, odnosno osoba sa invaliditetom koje ispunjavaju predviđene uslove, status roditelja njegovatelja mogu steći oba roditelja. Roditelj njegovatelj ima pravo na naknadu u iznosu pet osnovica predviđenih ovim Zakonom, odnosno 336,79 eura (2.500 HRK), prava iz penzijskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.¹³

Fondacija „Hrvatska za djecu“

⁹ Član 51 Zakona o socijalnoj zaštiti.

¹⁰ Član 52 Zakona.

¹¹ Član 53 Zakona.

¹² Članovi 63-71 Zakona.

¹³ ECPRD upitnik br. 3375. *Financial benefits (allowance) for mothers and children*. 28. mart 2017.

U skladu sa Zakonom¹⁴ o fondaciji „Hrvatska za djecu“¹⁵ svrha Fondacije je promovisanje dobrobiti ličnih i imovinskih prava djece te osnaživanja porodice u situacijama različitih socijalnih, zdravstvenih, vaspitnih i obrazovnih potreba djece. Svrha Fondacije ostvaruje se davanjem pomoći u novcu i stvarima te podsticanjem kulturnih, obrazovnih, sportskih, rekreacijskih, vjerskih sadržaja, kao i drugih oblika podrške utvrđenih opštm aktima Fondacije.¹⁶

Prema Zakonu, osnovnu imovinu Fondacije čini iznos od 13.471,80 eura (100.000 HRK) iz sredstava državnog budžeta Republike Hrvatske koji je na račun Fondacije uplatilo ministarstvo nadležno za porodicu.¹⁷

Takođe, Zakonom je predviđena podrška i unapređenje kvaliteta života višečlanih porodica kroz različite vrste naknada, stipendije za studente i sufinansiranje projekata koji imaju za cilj unapređenje radnih uslova i života bolesne djece, djece sa invaliditetom ili djece iz udaljenih područja. Naknade koje se isplaćuju korisnicima uključuju stipendije za srednje obrazovanje, stipendije za univerzitetske studente, kao i kratkoročne pomoći i višestruke grantove.¹⁸

Srbija

U Srbiji, Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa djecom¹⁹ uređuju se pitanja u vezi sa poboljšanjem uslova za zadovoljavanje osnovnih potreba djece, usklađivanjem rada i roditeljstva, posebnim podsticajem i podrškom roditeljima da ostvare željeni broj djece, kao i poboljšanjem materijalnog položaja porodica sa djecom, porodica sa djecom sa smetnjama u razvoju i invaliditetom i porodica sa djecom bez roditeljskog staranja.

Stoga, predviđen je niz prava na finansijsku podršku porodicama sa djecom:

- naknada zarade, odnosno naknada plate za vrijeme porodijskog odsustva, odsustva sa rada radi njege djeteta i odsustva sa rada radi posebne njege djeteta;
- ostale naknade po osnovu rođenja i njege djeteta i posebne njege djeteta;
- roditeljski dodatak;
- dječiji dodatak;
- naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za djecu bez roditeljskog staranja;
- naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za djecu sa smetnjama u razvoju i djecu sa invaliditetom;
- naknada troškova boravka u predškolskoj ustanovi za djecu korisnika novčane socijalne pomoći;
- regresiranje troškova boravka u predškolskoj ustanovi djece iz materijalno ugroženih porodica.

¹⁴ Zakon o zakladi 'Hrvatska za djecu', NN 82/15, <https://www.zakon.hr/z/817/Zakon-o-zakladi-'Hrvatska-za-djecu'> (pristupljeno 20.4.2017)

¹⁵ Internet stranice Zaklade „Hrvatska za djecu“, <http://www.zhzd.hr/> (pristupljeno 20.4.2017)

¹⁶ Član 4 Zakona.

¹⁷ Član 16 Zakona.

¹⁸ ECPRD upitnik br. 3375. *Financial benefits (allowance) for mothers and children*. 28. mart 2017.

¹⁹ Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom („Službeni glasnik RS“ br. 113/2017 i 50/2018) http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_finansijskoj_podrsci_porodici_sa_decom.html (pristupljeno 15.10.2018).

Roditeljski dodatak

Roditeljski dodatak ostvaruje majka za prvo, drugo, treće i četvrto dijete, pod uslovom da je državljanka Republike Srbije i da ima prebivalište u Srbiji. Pravo na roditeljski dodatak može ostvariti i majka koja je strani državljanin i ima status stalno nastanjenog stranca pod uslovom da je dijete rođeno na teritoriji Srbije. Ukoliko majka koja ima troje djece u sljedećem porođaju rodi dvoje ili više djece, ostvariće pravo na roditeljski dodatak i za svako rođeno dijete u tom porođaju, na osnovu posebnog rješenja ministarstva nadležnog za socijalna pitanja. Redosljed rođenja utvrđuje se prema broju živorođene djece majke u trenutku podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak.

Ovo pravo ostvaruje majka koja neposredno brine o djetetu za koje je podnijela zahtjev, čija djeca prethodnog reda rođenja nijesu smještena u ustanovu socijalne zaštite, hraniteljsku porodicu ili data na usvojenje, i koja nije lišena roditeljskog prava u odnosu na djecu prethodnog reda rođenja.²⁰ Kada su u pitanju majke koje su strane državljanke, uz zahtjev za ostvarivanje prava podnosi se i uvjerenje nadležne službe iz zemlje čiji je majka državljanin o ispunjenosti ovih uslova. Pravo na roditeljski dodatak, ukoliko ispunjava sve navedene uslove, može ostvariti i otac djeteta, ukoliko je majka djeteta strana državljanka, nije živa, ukoliko je napustila dijete, lišena roditeljskog prava, ili je iz objektivnih razloga spriječena da neposredno brine o djetetu. Uslovi za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak utvrđuju se u odnosu na dan podnošenja zahtjeva, dok se roditeljski dodatak uvećava za paušal za nabavku opreme za dijete.

Roditeljski dodatak za prvo dijete rođeno 1. jula 2018. godine i kasnije utvrđuje se u visini od 841,48 eura (100.000 dinara), i isplaćuje se jednokratno. Roditeljski dodatak za drugo dijete rođeno 1. jula 2018. godine i kasnije utvrđuje se u visini od 2.019,54 eura (240.000 dinara) i isplaćuje se u 24 jednake mjesečne rate po 84,15 eura (10.000 dinara). Roditeljski dodatak za treće dijete rođeno 1. jula 2018. godine i kasnije utvrđuje se u visini od 12.117,20 eura (1.440.000 dinara) i isplaćuje se u 120 jednakih mjesečnih rata po 100,98 eura (12.000 dinara), dok roditeljski dodatak za četvrto dijete iznosi 18.175,90 eura (2.160.000 dinara) i isplaćuje se u 120 jednakih mjesečnih rata po 151,46 eura (18.000 dinara).²¹

Paušal za nabavku opreme za dijete, , za djecu rođenu 1. jula 2018. godine i kasnije, koji se isplaćuje zajedno sa jednokratnim iznosom roditeljskog dodatka za prvo dijete, odnosno prvom ratom roditeljskog dodatka za drugo, treće i četvrto dijete, iznosi 42,07 eura (5.000 dinara).

Roditeljski dodatak i paušal za nabavku opreme za dijete usklađuju se 1. januara i 1. jula, počev od 2019. godine, na osnovu podataka republičkog organa nadležnog za poslove statistike, sa kretanjem indeksa potrošačkih cijena na teritoriji Srbije u prethodnih šest

²⁰ Međutim, pomenuto pravo će se priznati i ukoliko je dijete prethodnog reda rođenja smješteno u ustanovu zbog potrebe kontinuirane zdravstvene zaštite i njege, odnosno ukoliko postoji opravdani razlog za smještaj djeteta prethodnog reda rođenja sa smetnjama u mentalnom razvoju stepena teže i teške mentalne ometenosti, sa teškim tjelesnim oboljenjima i oštećenjima, kao i sa višestrukim smetnjama u razvoju, a po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za socijalna pitanja.

²¹ U izvornom dokumentu iznos je dat u nacionalnoj valuti (srpski dinar). Za konvertovanje iznosa srpskog dinara u euro korišćena je internet stranica <https://www.oanda.com/currency/converter/> (pristupljeno 15.10.2018).

mjeseci, a njihov nominalni iznos utvrđuje rješenjem ministar nadležan za socijalna pitanja. Visina roditeljskog dodatka utvrđuje se u odnosu na dan rođenja djeteta. Zahtjev za ostvarivanje prava na roditeljski dodatak podnosi majka, odnosno otac djeteta, odmah nakon rođenja u zdravstvenoj ustanovi u kojoj je dijete rođeno, ili direktno nadležnom organu najkasnije do navršenih godinu dana života djeteta.

U slučaju smrti djeteta tokom roka isplate roditeljskog dodatka u mjesečnim ratama, obustavlja se isplata roditeljskog dodatka se obustavlja.²² Isplata roditeljskog dodatka u mjesečnim ratama prekida se do odluke ministarstva nadležnog za socijalna pitanja u sljedećim slučajevima:

- ukoliko u toku isplate prava na roditeljski dodatak korisnik prava napusti dijete ili umre;
- ukoliko u toku isplate prava dođe do razvoda braka ili prestanka vanbračne zajednice;
- ukoliko se u toku isplate prava utvrdi da djeca nijesu vakcinisana u skladu sa propisima u oblasti zdravstvene zaštite Republike Srbije;
- ukoliko se u toku isplate prava utvrdi da dijete ne živi na teritoriji Republike Srbije;
- ukoliko se u toku isplate prava utvrdi da djeca predškolskog uzrasta ne pohađaju pripremni predškolski program u okviru sistema predškolskog vaspitanja i obrazovanja na teritoriji Republike Srbije;
- ukoliko se u toku isplate prava utvrdi da se djeca osnovnoškolskog uzrasta ne školuju u okviru sistema osnovnoškolskog obrazovanja Republike Srbije i redovno ne pohađaju nastavu na teritoriji Republike Srbije.

Ministarstvo nadležno za socijalna pitanja odluku o daljoj isplati u navedenim slučajevima donosi u roku od 15 dana od dana dostavljanja predmeta.

Pravo na roditeljski dodatak ne može se ostvariti ako novorođeno dijete majke za koje se podnosi zahtev i njena djeca prethodnog reda rođenja, nijesu vakcinisana u skladu sa propisima u oblasti zdravstvene zaštite Republike Srbije. Činjenica da je dijete vakcinisano u skladu sa propisima utvrđuje se na osnovu izjave podnosioca zahtjeva, a provjerava jednom godišnje na osnovu podataka sadržanih u evidenciji o imunizaciji. Pravo na roditeljski dodatak ne može se ostvariti ako roditelji u momentu podnošenja zahtjeva žive u inostranstvu, kao ni u slučajevima kada je majka, koja je strana državljanica, u zemlji čija je državljanica već ostvarila isto ili slično pravo za dijete za koje je podnesen zahtjev.

Dječiji dodatak

Dječiji dodatak ostvaruje jedan od roditelja koji neposredno brine o djetetu, koji je državljanin Republike Srbije i ima prebivalište na teritoriji Srbije ili strani državljanin koji ima status stalno nastanjenog stranca u Srbiji za prvo, drugo, treće i četvrto dijete po redu rođenja u porodici, od dana podnijetog zahtjeva.²³ Takođe, pravo na dječiji dodatak pod

²² Izuzetno, za treće i četvrto dijete koje je umrlo u toku isplate prava vrši se isplata jednokratnog iznosa od 1.682,95 eura (200.000 dinara).

²³ Majka koja ima troje djece a u sljedećem porođaju rodi dvoje ili više djece, ostvariće pravo na dječiji dodatak i za svako rođeno dijete u tom porođaju, na osnovu posebnog rješenja ministarstva nadležnog za socijalna pitanja. Pravo na dječiji dodatak podnosilac zahtjeva može ostvariti i za dijete višeg reda rođenja od četvrtog, ukoliko zbog starosne granice za neko od prvo četvoro djece po redu rođenja više ne može ostvariti pravo.

istim uslovima ima i staratelj djeteta. Staratelj djeteta može ostvariti pravo na dječiji dodatak za najviše četvero sopstvene djece u porodici, i za svako dijete bez roditeljskog staranja o kome neposredno brine. Strani državljanin koji radi na teritoriji Srbije takođe ostvaruje pravo na dječiji dodatak, ako je to određeno međunarodnim sporazumom.

Dječiji dodatak pripada:

- djeci koja žive i pohađaju program pripreme djeteta pred polazak u osnovnu školu u okviru predškolskog vaspitanja i obrazovanja na teritoriji Srbije;
- djeci koja žive, školuju se i redovno pohađaju nastavu na teritoriji Srbije, ako međunarodnim sporazumom nije drugačije određeno;
- detetu ako ima svojstvo učenika osnovne škole, odnosno svojstvo redovnog učenika srednje škole do završetka srednjoškolskog obrazovanja, a najduže do navršenih 20 godina života;
- djetetu koje iz opravdanih razloga ne započne školovanje u osnovnoj ili srednjoj školi, odnosno koje započne školovanje kasnije, ili prekine školovanje u svojstvu redovnog učenika u srednjoj školi, i to za sve vrijeme trajanja spriječenosti, do završetka srednjoškolskog obrazovanja, a najduže do 21 godine života;
- djetetu sa smetnjama u razvoju i djetetu sa invaliditetom za koje je donijeto mišljenje međuresorne komisije, koja je obrazovana u skladu sa propisima iz oblasti prosvjete sve dok je obuhvaćeno vaspitno-obrazovnim programom i programom osposobljavanja za rad, a za dijete nad kojim je produženo roditeljsko pravo najduže do 26 godina.

Pravo na dječiji dodatak ostvaruje se:

- ako ukupan mjesečni prihod, umanjen za poreze i doprinose, po članu porodice ostvaren u tri mjeseca koji prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev ne prelazi utvrđeni cenzus, a ukupan mjesečni katastarski prihod po članu porodice u prethodnoj godini ne prelazi iznos od 3% prosječnog katastarskog prihoda po jednom hektaru plodnog zemljišta u prethodnoj godini, ili je ostvaren od zemljišta do 500 metara kvadratnih na kome je podignuta stambena zgrada;
- ako ukupan mesečni katastarski prihod po članu porodice u prethodnoj godini ne prelazi iznos od 7% prosječnog katastarskog prihoda po jednom hektaru plodnog zemljišta u prethodnoj godini, a porodica ne ostvaruje druge prihode.

Izuzetno, pravo na dječiji dodatak bez ponovnog dostavljanja dokaza o materijalnom stanju porodice ostvaruje korisnik novčane socijalne pomoći čija djeca redovno pohađaju školu, a nezavisno od materijalnih uslova porodice korisnik čije dijete ostvaruje dodatak za pomoć i njegu drugog lica.

Iznos cenzusa za jednoroditeljske porodice u slučajevima kada je drugi roditelj nepoznat, kada je preminuo, a nije ostvareno pravo na porodičnu penziju, ili postao potpuno i trajno nesposoban za rad, a nije stekao pravo na penziju, uvećava se za 30%. Za jednoroditeljske porodice u slučajevima kada je drugi roditelj preminuo, a ostvareno je pravo na porodičnu penziju, kada je drugi roditelj na izdržavanju kazne zatvora duže od šest mjeseci, ne vrši roditeljsko pravo po odluci suda ili ne doprinosi izdržavanju djeteta, kao i za staratelje i roditelje djeteta sa smetnjama u razvoju i djeteta sa invaliditetom za koje postoji mišljenje Komisije, a koje ne koristi usluge smještaja, cenzus se uvećava za 20%.

Nominalne iznose i način usklađivanja cenzusa za ostvarivanje prava na dječiji dodatak, kao i visinu i način usklađivanja dječijeg dodatka, propisuje Vlada na predlog ministra nadležnog za socijalna pitanja.

Iznos dječijeg dodatka za jednoroditeljske porodice i staratelje uvećava se za 30%, a za roditelje djeteta sa smetnjama u razvoju i djeteta sa invaliditetom, za koje je donijeto mišljenje Komisije, i za dijete koje ostvaruje dodatak za pomoć i njegu drugog lica, a koje ne koristi usluge smještaja, uvećava se za 50%. Ukoliko su ispunjeni uslovi da se iznos dječijeg dodatka uveća po više osnova, ukupan iznos uvećanja ne može biti veći od 80%.

U skladu sa Uredbom o nominalnim iznosima i načinu usklađivanja cenzusa za ostvarivanje prava na dječiji dodatak i visini i načinu usklađivanja iznosa dječijeg dodatka²⁴, dječiji dodatak za dijete za koje je ostvareno pravo iznosi 25,25 eura (3.000 dinara). Ovaj iznos uvećava se za 30% i iznosi 32,82 eura (3.900 dinara) za jednoroditeljske porodice i staratelje, odnosno za 50% i iznosi 37,87 eura (4.500 dinara) za roditelje djeteta sa smetnjama u razvoju i djeteta sa invaliditetom, za koje postoji mišljenje međuresorne komisije koja je obrazovana u skladu sa propisima iz oblasti prosvjete, i za dijete koje ostvaruje dodatak za pomoć i njegu drugog lica, a koje ne koristi usluge smještaja. Dječiji dodatak za dijete koje ispunjava uslove za uvećanje po više osnova, a najviše do 80%, iznosi 45,44 eura (5.400 dinara).

Navedeni iznosi dječijeg dodatka usklađuju se 1. januara i 1. jula, počev od 2019. godine, na osnovu podataka republičkog organa nadležnog za poslove statistike, sa kretanjem indeksa potrošačkih cijena na teritoriji Srbije u prethodnih šest mjeseci, a njihove nominalne iznose utvrđuje rješenjem ministar nadležan za socijalna pitanja.

Uredbom se definišu i pomenuti cenzusi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak. Nominalni iznos cenzusa iznosi 75,73 eura (9.000 dinara). Cenzusi za ostvarivanje prava na dječiji dodatak usklađuju se 1. januara i 1. jula, počev od 2019. godine, na osnovu podataka republičkog organa nadležnog za poslove statistike, sa kretanjem indeksa potrošačkih cijena na teritoriji Srbije u prethodnih šest mjeseci, a njihove nominalne iznose utvrđuje rješenjem ministar nadležan za socijalna pitanja.

²⁴ Uredba o nominalnim iznosima i načinu usklađivanja cenzusa za ostvarivanje prava na dječiji dodatak i visini i načinu usklađivanja iznosa dječijeg dodatka, „Službeni glasnik RS“ br. 54/18. (pristupljeno 15.10.2018).

Izvori informacija

ECPRD upitnik br. 3375. *Financial benefits (allowance) for mothers and children*. 28. mart 2017.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Doplatka za djecu: Cenzusi i svote doplatka <http://www.mirovinsko.hr/default.aspx?id=100> (15.10.2018).

OANDA, currency converter, <http://www.oanda.com/currency/converter> (15.10.2018).

Uredba o nominalnim iznosima i načinu usklađivanja cenzusa za ostvarivanje prava na dečiji dodatak i visini i načinu usklađivanja iznosa dečijeg dodatka, „*Službeni glasnik RS*“ br. 54/18 (15.10.2018).

Zakon o doplatku za djecu, „*Narodne novine*“ br. 94/01, 138/06, 107, 07, 37/08, 61/11, 112/12, 82/15 i 58/18 <https://www.zakon.hr/z/475/zakon-o-doplatku-za-djecu> (15.10.2018).

Zakon o finansijskoj podršci porodici sa decom, „*Službeni glasnik RS*“ br. 113/2017 i 50/2018, http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_finansijskoj_podrsci_porodici_sa_decom.html (pristupljeno 15.10.2018).

Zakon o socijalnoj skrbi, „*Narodne novine*“ br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17, <https://www.zakon.hr/z/222/Zakon-o-socijalnoj-skrbi> (15.10.2018).

Zakon o zakladi „Hrvatska za djecu“, „*Narodne novine*“ br. 82/15, <https://www.zakon.hr/z/817/Zakon-ozakladi-'Hrvatska-za-djecu'> (20.4.2017).

Zaklada „Hrvatska za djecu“, <http://www.zhzd.hr/> (20.4.2017).